

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ МІЖНАРОДНИХ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ

Анотація. Проведено аналіз бізнес-процесів наукомісткої продукції вітчизняних підприємств в умовах глобалізації та процесно-орієнтованого підходу до управління підприємством. Запропоновано заходи щодо підвищення ефективності міжнародних бізнес-процесів.

Аннотация. Проведен анализ бизнес-процессов наукоемкой продукции отечественных предприятий в условиях глобализации и процессно-ориентированного подхода к управлению предприятием. Предложены меры по повышению эффективности международных бизнес-процессов.

Annotation. In the article the analysis of business processes of high technology product of the domestic enterprises in the conditions of globalization and the process-focused approach to operation of business has been carried out. Measures for efficiency increase of the international business processes are offered.

Ключові слова: експорт, бізнес-процес, процесно-орієнтований підхід, конкурентоспроможність.

В умовах прискорення процесу глобалізації та інтеграції все більша кількість підприємств виходить на міжнародний ринок. Кожне підприємство повинно прагнути до зростання рентабельності та стійкості в довгостроковій перспективі, підвищення своєї ринкової вартості та конкурентоспроможності. І все це безпосередньо залежить від ефективності міжнародних бізнес-процесів згідно з перспективними цілями компанії.

Актуальність дослідження полягає в тому, що досягнення конкурентних переваг вітчизняних підприємств є можливим тільки за умови ефективної реалізації процесно-орієнтованого підходу управління підприємством, у складі якого кожний частковий процес виробництва продукції повинен відповідати міжнародним стандартам та принципам збереження природи за умови розвиненості ринкової інфраструктури, яка б дала змогу українським підприємствам експортувати конкурентоспроможну продукцію.

Для збільшення експортних процесів країни в грошовому виразі необхідно орієнтуватися на розвинення найбільш дороговартісних галузей торговельної структури країни. Такими для України є галузі високих технологій та галузі наукомісткої продукції. При цьому не використовуються належним чином наявні високотехнологічні можливості окремих галузей промисловості, наприклад авіабудування, створення космічних апаратів та ін. Так, за даними Держкомстату у 2010 році експорт аеронавігаційних та космічних апаратів склав 0,2 % (12 3840,3 тис. дол. США) усього обсягу експорту України [1]. При цьому 45,33 % цієї продукції експортується до країн СНД, переважно до Росії, Молдови, Азербайджану, Білорусі, 17,09 % – до країн Африки, 13,18 % – до країн Азії, 12,27 % – до країн Європи, 11,76 % – до країн Америки та 0,37 % – до Австралії та Океанії. Отже, розвиток виробництва товарів з високою доданою вартістю є головним пріоритетом у створенні бази для нарощування обсягів та поліпшення структури українського експорту в напрямі збільшення в ньому питомої ваги високотехнологічних товарів.

Таким чином, метою даної роботи є пошуки шляхів ефективного функціонування бізнес-процесів підприємства як на рівні організації, так і на міжнародному рівні у потенційно сприятливих для цього галузях.

Аналіз та оптимізація міжнародних бізнес-процесів були розглянуті в роботах таких західних вчених, як Х. Сміт, П. Фінгар, А.-В. Шеер. Значний внесок у дослідження бізнес-процесів зробили вітчизняні науковці: С. Ковальов, В. Ільїн, А. Козлов.

Процесно-орієнтоване управління означає управління діяльністю підприємства на відміну від управління структурами, притаманного функціональному підходу. Управляти діяльністю компанії означає управляти її процесами і проектами [2].

Бізнес-процес – це пов'язаний набір повторюваних дій (функцій), які перетворюють первинний матеріал або інформацію у кінцевий продукт (послугу) згідно із заздалегідь встановленими правилами [3, ст. 6].

Основними перевагами процесного підходу над функціональним є:

- 1) підвищення швидкості реагування компанії на зміни за рахунок виключення з процесу зайвих, які не впливають на результат контрольних пунктів, та пов'язаних з ними дій щодо передачі інформації;
- 2) забезпечення спрямованості всіх співробітників на результат (продукт або послугу);
- 3) скорочення витрат, пов'язаних з дублюванням функцій, та витрат, які не є необхідними для досягнення результату.

Отже, процесно-орієнтований підхід до управління дозволяє організувати діяльність таким чином, щоб вона була гнучкою (із застосуванням багатоцільових верстатів з цифровим програмним управлінням в умовах гнучкого автоматизованого виробництва), орієнтованою на постійне покращення якості кінцевого продукту. Якість продукції за таких умов зростає завдяки:

- 1) швидкому реагуванню на кон'юнктуру внутрішніх та зовнішніх ринків;
- 2) додержанню принципу постійності технологічної бази у процесі виробництва конструктивних одиниць.

Склад бізнес-процесів організації визначається специфікою її діяльності. Зазвичай процеси підприємства поділяють на основні та допоміжні. Основними називають ті процеси, результати яких забезпечують створення та

1) генерацію (бізнес-ідея; концепція товару; підхід до розробки нового товару: ставка на технологію, ставка на маркетинг, збалансований підхід – маркетинг + технології);

2) підготовку виробництва (НДР: фундаментальні та прикладні; ДКР: випробування, пробний маркетинг; технічна підготовка: конструкторська; технологічна; організаційно-економічна (техніко-економічне обґрунтування); організаційна; психологічна; правова);

3) процес виробництва (підготовча стадія; стадія обробки; складальна стадія);

4) збут (маркетинговий інструментарій – SWOT-аналіз; "4P"; ЖЦТ; матриця БКГ).

Допоміжні процеси підтримують ефективне функціонування основних процесів. Такими процесами є юридичне забезпечення, управління фінансами, управління персоналом та ін. Таким чином, організація сьогодні становить сукупність бізнес-процесів, які тісно взаємодіють між собою.

Для розробки напрямків удосконалення бізнес-процесів у цілому необхідно здійснювати їх аналіз. Аналіз бізнес-процесів – це вивчення існуючих бізнес-процесів в одній або кількох організаціях як у нормальних, так і у виняткових умовах. АБП сприяє виявленню окремих ділянок, які, в першу чергу, потребують оптимізації.

Аналіз стану розвинутих національних економік та діяльності ефективних компаній приводить до висновку, що їх досягнення значною мірою базуються на грамотному підході до вирішення питань операційного управління виробництвом. Без правильного вирішення цих питань усі зусилля, що спрямовані на підвищення ефективності макроекономічних процесів, є марними. Для забезпечення високої результативності та ефективності основного виробничого процесу необхідно безперервно вдосконалювати внутрішньовиробничу інфраструктуру, яка є найважливішою умовою створення системи TQM та її сертифікації відповідно до стандартів ISO.

Отже, заходи щодо підвищення результативності та ефективності міжнародних бізнес-процесів такі:

1) підпорядкування кожного окремого бізнес-процесу безпосередньо перспективним цілям компанії;

2) орієнтація на оптимізацію, в першу чергу, найбільш критичних для бізнесу процесів;

3) екологізація технології виробництва продукції – використання технологій та обладнання, які не забруднюють довкілля;

4) сертифікація продукції та виробничих процесів;

5) впровадження системи менеджменту якості – норми та показники якості продукції – ISO 2001–2002;

6) автоматизація бізнес-процесів та супроводжуючих її електронних документів;

7) спрощення та узгодження торговельних процедур і скасування в разі можливості непотрібних процедур.

Запропонований процесно-орієнтований підхід до управління внутрішньовиробничими процесами та бізнес-процесами дає змогу істотно підвищити конкурентоспроможність вітчизняних підприємств і, як наслідок, збільшити частку саме наукомістких виробів у загальному обсязі експорту, тобто авіабудування, створення космічних апаратів та ін. Такий напрямок розвитку вітчизняних підприємств передбачає збереження й розвиток традиційних коопераційних зв'язків, які були ефективними за часів Радянського Союзу, та створення принципово нових напрямків руху експортної продукції на ринки різних країн світу.

Отже, тільки за умови впровадження та реалізації цих рекомендацій ймовірно підвищення результативності та ефективності бізнес-процесів, що також розширює можливості для інновацій.

Наук. керівн. Черкасов В. І.

Література: 1. <http://www.ukrstat.gov.ua>. 2. <http://proces.biz/BuildBusiness/ProcessOrient/ProcessOrient.htm>. 3. Оптимизация бизнес-процессов: документирование, анализ, управление : учебник / под ред. Д. Харрингтон, Эсселинг К. С., Харм Ван Нимвеген. – СПб. : Азбука, 2002. – 341 с.